

а головне - комунікативні складові, завдяки яким кандидат до співробітництва встановлює контакти, даючи згоду на співробітництво чи відмовляючись від нього. Проте прийняття кандидатом того чи іншого рішення не завжди зумовлене тільки одним певним мотивом, оскільки вчинок, зокрема згода на конфіденційне співробітництво, може залежати від потреб чи переконань, що в конкретній ситуації залучення не відповідають або навіть суперечать одне одному. Так, переконання в неетичності конфіденційного співробітництва, що сформувався у кандидата під впливом певного соціального оточення, може вступати в протиборство зі суб'єктивно усвідомлюваною потребою в самозбереженні, коли йому притаманний страх перед ОВС взагалі, навіть при законно-слухняному поведженні він не може відмовитися від пропозиції про конфіденційне співробітництво [5]. І навпаки, суперечності в мотиваційній сфері можуть виникати між усвідомленням необхідності особистої участі в боротьбі зі злочинністю та побоюванням помсти з боку злочинців. Залежно від своїх особистісних характеристик кандидат віддає перевагу тому чи іншому спонукальному моменту, що виявляється в згоді чи відмові конфіденційно співпрацювати з оперативним підрозділом. Водночас згода чи відмова можуть зумовлюватися найрізноманітнішими мотивами - і домінуючими, і другорядними, з огляду на їх діапазон. Визначення домінуючих мотивів у разі прийняття кандидатом позитивного рішення є важливою обставиною, оскільки, по-перше, дозволяє встановити ступінь його надійності, по-друге, налагодити з ним довірливі міжособистісні стосунки, по-третє, ефективно впливати на його мотиваційну сферу або зовсім відмовитися від його залучення [5].

Комунікативні компоненти залежать від певних умов. Серед них науковці виділяють: інтеріоризацію; життєвий досвід; життєві потреби; проблемні ситуації; особисті інтереси; власні можливості тощо [5]. На нашу думку, за умов стрімких змін у світогляді в громадян, доводиться констатувати, що на сьогодні основним мотивом, за яким особи погоджуються на встановлення й підтримання конфіденційних стосунків з оперативними підрозділами ОВС, є особиста користь у широкому тлумаченні цього поняття. У контексті аналізу комунікативних складових конфіденційного співробітництва слід відмітити, що метою такого виступають, наприклад: отримання матеріальних благ; доступ до певних видів діяльності, у результаті якої можливо отримати матеріальні блага; заняття певної посади замість іншої особи; усунення конкурентів у бізнесі; уникнення небажаних наслідків; допомога з боку працівників оперативних підрозділів у

вирішенні соціально-побутових проблем; помста особам з числа кримінального оточення тощо [5]. Врахування цих аспектів, за нашим переконанням, сприятиме вдосконаленню та оптимізації інституту конфіденційного співробітництва громадян з ОВС з метою протидії злочинності.

Як висновки, слід зазначити, що подальші наукові розробки питань конфіденційного співробітництва громадян з ОВС, при належному підході, безсумнівно, приведуть до реальних позитивних результатів у забезпеченні ефективної протидії злочинності, виконання завдань, що постають перед органами внутрішніх справ у сучасних умовах.

Література

1. Про оперативно-розшукову діяльність: закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 04.07.2013 р. № 3412-17. - [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04.07.2013 р. № 3334-17. - [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI: за станом на 04.07.2013 р. - К.: Алерта, 2013. - 304 с.
4. Албул С.В. Використання комунікативних вмій під час підбору та вивчення кандидатів для конфіденційного співробітництва // Південноукраїнський правничий часопис. - 2008. - № 4. - С. 3-7.
5. Албул С.В. Домінуючі мотиви конфіденційного співробітництва в умовах сучасних змін у соціальній стратифікації // Південноукраїнський правничий часопис. - 2012. - № 1. - С. 28-30.
6. Тарасенко В.Є., Тарасенко Р.В. Інститут конфіденційного співробітництва в оперативно-розшуковому праві: Монографія. - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. - 176 с.
7. Усенко В.Ф., Некрасов В.А., Мацюк В.Я. Використання конфіденційної допомоги громадян у боротьбі зі злочинами: Монографія. - К.: КНТ, 2007. - 204 с.

Григоренко О.І.

ад'юнкт

ОДУВС

Надійшла до редакції: 03.12.2013

УДК 343.937.94

ВІДОМОСТІ ПРО ОСОБУ ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ

Загнібіда В. В.

Стаття присвячена питанням визначення соціальних типологічних і психологічних ознак особи злочинців, які вчиняють корисливо-насильницькі злочини. Автор, на підставі аналізу існуючих точок зору, результатів особистого дослідження, виказує власне ставлення до означеного питання та пропонує соціальну модель сучасного корисливо-насильницького злочинця.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність; особа злочинця; соціально значущі складові особистості; корисливо-насильницькі злочини.

Стаття посвящена вопросам определения социальных типологических и психологических признаков личности преступников, которые совершают корыстно-насиль-

© В.В. Загнібіда, 2014

ственные преступления. Автор, на основе анализа существующих точек зрения, результатов личного исследования, выражает собственное отношение к указанному вопросу и предлагает социальную модель современного корыстно-насильственного преступления.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность; личность преступника; социально значимые составные личности; корыстно-насильственные преступления.

The article is devoted the questions of determination of social tipologicheskikh and psychological signs of personality of criminals which accomplish mercenary-violent crimes. An author, on the basis of analysis of existent points of view, results of the personal research, expresses own attitude toward the indicated question and offers the social model of modern mercenary-violent criminal.

Keywords: operative-search activity; personality of criminal; socially meaningful component personalities; mercenary-violent crimes.

У сучасній науці проблема особи злочинця - одна з основних і досить досліджених. Тією чи іншою мірою її розглядали й досліджували С.В. Албул, В.Г. Андросюк, Ю.М. Антонян, Б.В. Волженкін, В.О. Владимиров, В.І. Грачов, А.І. Долгова, В.Є. Емінов, А.Ф. Зелінський, К.Є. Ігошев, І.І. Карпець, В.С. Ковальський, О.М. Костенко, В.М. Кудрявцев, Н.С. Лейкіна, С.М. Мірович, І.С. Ной, А.Р. Ратінов, О.Б. Сахаров, А.П. Тузов, В.Д. Філімонов, В.І. Холостов, О.М. Цільмак та ін. Вивчення особи злочинця здійснюється головним чином для з'ясування й оцінки тих її особливостей і рис, які в сукупності з елементами конкретної життєвої ситуації породжують таке складне психічне утворення, як мотивація злочину. Інформація про особу злочинця, поряд з іншими відомостями, є одним з найбільш значущих елементів оперативно-розыскної характеристики злочинців.

Проведений нами аналіз матеріалів кримінальних проваджень за фактами корисливо-насильницьких злочинів показав, що ця група злочинів характерна для осіб чоловічої статі. У 98,3 % розглянутих нами випадків безпосередніми виконавцями були саме чоловіки. У літературі висловлюється думка про наявність об'єктивного взаємозв'язку між віковими особливостями особи правопорушника й видом протиправного діяння [1; 3, 103]. Проведені вітчизняними й зарубіжними науковцями дослідження вікових характеристик осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини, дозволили виявити ряд значущих тенденцій. Так, з підвищенням віку зменшується кількість осіб, які здійснюють злочини цієї групи [2]. Крім цього, фахівцями відмічена тривожна тенденція істотного "омолодження" контингенту корисливо-насильницьких злочинців. Різні автори неоднаково визначають найбільш активні в криміногенному відношенні вікові групи корисливо-насильницьких злочинців. Ряд дослідників, зокрема Б.І. Бараненко, В.І. Грачов, А.П. Тузов, відмічають підвищену криміногенну активність 18-25-літніх злочинців [3, 97]. Підтримуючи цю точку зору, В.О. Владимиров і В.І. Холостов вказують, що коефіцієнт засуджень 18-24-літніх більш ніж у 3,5 рази перевищує аналогічний показник 30-39-літніх чоловіків. Зі середовища 18-24-літніх за корисливо-насильницькі посягання засуджується майже в 10 разів більше чоловіків, ніж зі середовища 40-49-літніх [5, 136]. У свою чергу, інші автори відмічають значну питому вагу в загальному складі корисливо-насильницьких злочинців (засуджених

осіб), вікової групи від 25 до 29 років [7, 63]. Крім цього, науковцями відмічалася відносно висока частка участі неповнолітніх у вуличних грабежах.

Помітимо, що навіть з урахуванням часових періодів згаданих досліджень (70-ті, 80-ті, 90-ті роки ХХ століття) звертає на себе увагу переважна стабільність показників вікових груп найбільшої кримінальної активності корисливо-насильницьких злочинців. Проведене нами вивчення кримінальних проваджень, розпочатих за фактами корисливо-насильницьких посягань, дає підстави констатувати, що 91,7 % встановлених осіб дійсно не перетнули 35-річний віковий бар'єр. Однак нижні вікові межі цієї групи є трохи вищими за межі загальної маси корисливо-насильницьких злочинців і становлять 20 років. У зв'язку з цим, науковцями небезпідставно відмічається своєрідний розряд криміногенного потенціалу цієї вікової групи стосовно більшої частини умисних загальнокримінальних злочинів [1; 2; 6, 20-21]. Виявлення найбільш криміногенних вікових груп є цінною інформацією для розробки конкретних заходів щодо виявлення, попередження й припинення злочинів, а також прогнозування як загального рівня злочинності, так і злочинності окремих груп населення.

Зростання рівня освіти населення загалом відповідає зростання освітнього рівня осіб, які здійснили злочини (як невід'ємної частини того ж населення). Примітно, що така тенденція притаманна й для корисливо-насильницьких злочинців [7, 21-25]. Аналіз показників рівня освіти осіб, засуджених за вчинення корисливо-насильницьких злочинів, у різні періоди дає підстави стверджувати, що відмічене явище прогресує в частині підвищення рівня освіти вказаної категорії осіб. Так, якщо за результатами вибіркового дослідження засуджених, проведеного ВНДІ МВС СРСР у 1959 році, серед корисливо-насильницьких злочинців було всього 2,8 % осіб з середньою освітою, то за даними, отриманими в 1965-1966 роках, частка таких осіб складала 10,1 % [6, 23]. За даними В.О. Владимирова й В.І. Холостова, до середини 70-х років минулого століття частка осіб з середньою освітою серед засуджених за грабежі, розбої та вимагання становила майже 19 %; 0,3 % мали незакінчену вищу й 0,2 % - вищу освіту [5, 141]. Вже до середини 80-х років частка осіб з закінченою середньою освітою серед засуджених за здійснення корисливо-насильницьких злочинів досягла 60 % [7, 97]. Наприкінці ХХ - початку ХХІ століття звичний "злодій з великої дороги" стає більш цивілізованим. Неодноразово в юридичній літературі підкреслювалася роль освіти як чинника, стримуючого кримінальну активність особи. Безсумнівно, рівень освіти нерозривно пов'язаний з інтелектом і вольовими якостями індивіда [2]. Однак це не означає, що такий розвиток інтелекту не може мати кримінальну спрямованість. В.В. Тіщенко зазначає, що "інтелектуальний уривень лиц, совершающих корыстно-насильственные преступления, сравнительно невысокий..." [7, 65]. У свою чергу, проведене нами дослідження, на основі даних про осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини в Україні за період з 2010 до 2013 року, свідчить про досить високий рівень освіти вказаної категорії злочинців. Так, частка осіб із середньою освітою становила 73,3 %. Приблизно рівні позиції посідають особи з неповною середньою (11,9 %) і середньо-спеціальною (11,6 %) освітою. Стурбованість викликає той факт, що частка осіб, які мають вищу освіту, хоч і є в загальній масі незначною, але все ж має тенденцію до зростання. Необхідно, однак, зробити обмовку.

В основу нашого аналізу були покладені відомості про закінчення особою того чи іншого навчального закладу, тобто показник формальної освіти. При цьому фактичний обсяг знань і загальний культурний рівень не у всіх випадках відповідали вказаному формальному рівню освіти. Дійсно, як відмічалося нами раніше, на жаль, освіта не завжди дорівнює освіченості. У суспільстві, де культурні цінності підміняються цінностями матеріальними, зникає духовність. Відсутність духовності - основа агресії. Ми погоджуємося з С.В. Албулом, який зазначає, що бездуховність суспільства призводить до масових проявів деструктивності - злочинності [1].

Встановлення дослідження особливостей соціальної характеристики осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини, за родом занять, у теперішній час у теоретичному аспекті є дещо проблематичними. Істотні зміни в соціальній стратифікації потребують нової градації існуючих соціальних груп [2]. Соціальна й економічна нестабільність призвели до нестабільності соціально-рольових властивостей особистості. Відсутність "упевненості в завтрашньому дні" сьогодні стала реальністю. За цих умов надзвичайно складним уявляється представити всеосяжну градацію соціальних груп, що склалися й стрімко змінюються. На нашу думку, оптимально здійсненою й застосовною в дослідженнях може бути укрупнена класифікація, заснована на відомостях про наявність або відсутність постійного (або тимчасового) місця роботи (навчання) в особи на момент здійснення злочину. Умовно така класифікація може бути представлена трьома підгрупами: учні; особи, які працюють; непрацюючі. Віднесення до тієї або іншої підгрупи повинне, на нашу думку, походити з основного роду заняття (рольового статусу) особи. Проведене нами на основі запропонованої класифікації дослідження даних про осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини, показало, що 62,6 % таких осіб до моменту посягання ніде не працювали й не вчилися. У свою чергу, 22,2 % грабіжників, розбійників і вимагачів були учнями тих чи інших навчальних закладів. І лише 15,2 % осіб мали постійне місце роботи. Примітно, що 72,3 % непрацюючих осіб, які вчинили корисливо-насильницькі злочини, до здійснення посягання мали попередній досвід трудової діяльності. Аналіз показників, взятих за період з 2010 по 2013 рік, свідчить про те, що кількість непрацюючих осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини в Україні, з року в рік має тенденцію до зростання. Багато науковців вважають, що кількісно ця категорія зі зростанням безробіття буде збільшуватися [2; 3, 112; 7, 176]. Однак, за нашим переконанням, категорія осіб, які не працюють, не вичерпується лише власне безробітними в буквальному розумінні. Крім вказаної групи, значну частку тут займають особи, які не тільки не мають постійної роботи, а й з різних причин (передусім, особистого небажання) не прагнуть до її пошуків, які забезпечують себе за рахунок випадкових заробітків, нерідко (а то й частіше за все) напівкримінального характеру.

Однією зі значущих соціально-ролевих властивостей, що обов'язково характеризують порушника кримінально-правової заборони, науковці називають сімейний стан [1; 7, 212]. З плином часу поведінка подружжя, як правило, трансформується в напрямі уявлень, існуючих у партнера, передусім того, хто задає тон у сім'ї. Більшість авторів дотримується думки, що сім'я є істотним чинником, який стримує кримінально-активність індивіда [6, 18-20]. Дійсно, населення, не пов'язане сімейними

стосунками, постачає зі свого середовища в декілька разів більше корисливо-насильницьких злочинців. Однак ніякою мірою не спростовуючи тезу про стримуючі властивості сім'ї, необхідно зазначити, що більше як 60 % опитаних нами осіб, які на момент здійснення злочину мали сім'ю, пояснювали свої дії саме турботою про її благополуччя. На нашу думку, наявність егоїстичних акцентів, характерних для осіб, які не мають сім'ї, тут замінюються акцентами мікросоціальними, сімейними. Однак їхнє адекватне сприйняття й подальша реалізація багата в чому залежать від психологічного стану в самій сім'ї. Будучи вельми мінливим, психологічний клімат у сім'ї є категорією оцінкою, суть суб'єктивно опосередкована. Так, понад 80 % корисливо-насильницьких злочинців, які мали сім'ї до моменту здійснення злочину, охарактеризували їх як благополучні. Проведений нами аналіз відомостей про сімейний стан осіб, які здійснили корисливо-насильницькі злочини, дозволив представити такі дані за категоріями. Так, на момент здійснення посягання 63,7 % осіб мали сім'ю. Критерієм нашої оцінки при аналізові показників служила не стільки наявність формальних, юридично оформлених шлюбних відносин, за яких подружжя нерідко залишається чужими один одному (фіктивні шлюби; сім'ї, що розпалася без юридичного оформлення розірвання шлюбу, тощо), скільки фактичне, реальне спільне мешкання осіб, пов'язаних загальним побутом, що, на нашу думку, має більший значущий потенціал як стримуючого, так і каталізуючого кримінальну активність, напрямків. Уявляється, що перший підхід є більш нормативним, тоді як останній більш соціологізованим, таким, що відповідає вимогам кримінологічного аналізу. На наш погляд, цей підхід, орієнтований на наявність фактичних сімейних відносин, найбільш прийнятний для дослідження особливостей характеристики осіб, які вчинили злочини. Тільки при реальному спільному мешканні осіб, пов'язаних загальним побутом, загальними проблемами, потребами й інтересами, виникають, на нашу думку, необхідні соціально-психологічні зв'язки, що впливають, як на зовнішню, так і на внутрішню детермінацію механізму здійснення злочину - мотивацію злочинної поведінки.

Автори більшості досліджень, присвячених проблемам особи корисливо-насильницьких злочинців, виділяють і інші значущі властивості, що характеризують таких порушників кримінально-правових заборон. Передусім, відмічаються:

- підвищена соціальна дезорганізація їхніх зв'язків, системи спілкування, статусу;
- високий рівень загального й спеціального рецидиву;
- кримінальна професіоналізація значної їх частини;
- маргіналізація (алкоголізація, наркотизація тощо) їх представників.

Раніше ми відмічали переважно молодий вік і досить високий освітній рівень представників групи злочинців, яка досліджується. Вказані обставини багато в чому визначають характер і спрямованість соціальних зв'язків, системи спілкування. Соціальна дезорганізація таких зв'язків спостерігалася нами в незначній частці корисливо-насильницьких злочинців, які здійснювали, як правило, ситуативні, імпульсивні злочини. В інших випадках коло спілкування, місця й форми проведення дозвілля не мали антисоціальної спрямованості. Серед загальної маси обстежених осіб, частка раніше засуджених є значно меншою за аналогічного показника по всіх корисливо-насильницьких злочинах і складає трохи

більше 25 %. За даними В.В. Тищенко, близько 28 % осіб, які вчинили корисливо-насильницькі злочини, раніше вже притягувалися до кримінальної відповідальності та мали злочинний досвід [7, 65]. Не доводиться говорити й про значну професіоналізацію цієї категорії злочинців. Дійсно, більшість зареєстрованих корисливо-насильницьких злочинних посягань здійснювалася в групах. Однак, на нашу думку, немає підстав, виходячи з аналізу матеріалів слідчої й судової практики, стверджувати про існування або розвиток тенденції професіоналізації цієї злочинної діяльності. Щодо корисливо-насильницьких злочинців, елементи спеціалізації виявляються в деякій частині грабіжників, однак, як правило, знаходяться в межах загальної кримінальної спеціалізації. Як правило, маргінальне супроводження (алкоголізація, наркотизація тощо) мало місце лише в разі здійснення заздалегідь неспланованих, ситуаційних грабежів, тоді як розбої й весь масив вимагань не виявляють таких ознак.

Підводячи підсумок, необхідно зупинитися на обґрунтуванні наступної тези - специфічність корисливо-насильницьких посягань обумовлює специфічність соціальної характеристики осіб, які їх здійснюють. Це походить, передусім, з наведених нами основних показників соціальної характеристики такого роду порушників кримінально-правових заборон. На нашу думку, встановлення соціально-характерологічної моделі об'єкта дослідження, орієнтоване на типологічні й класифікаційні особливості, буде повною мірою забезпечувати реалізацію як гносеологічної, так і праксиологічної функцій дослідження особи злочинця та подальше вивчення природи злочинності загалом.

Література

1. Албул С.В. Соціальні типологічні та психологічні

ознаки особи злочинця, яка вчиняє корисливо-насильницькі посягання відносно іноземців // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: Збірник наукових праць. - Львів: ЛьвДУВС. - № 1. - 2009. - С. 233-241.

2. Албул С.В. До питання визначення соціально значущих складових особистості корисливо-насильницького злочинця // Південноукраїнський правничий часопис. - 2009. - № 1. - С. 41-44.

3. Бараненко Б.И., Грачев В.И. Особенности личности участников устойчивых групп, совершающих посягательства на государственное или общественное имущество (кражи, грабежи и разбойные нападения) // Проблемы изучения личности правонарушителя: Сб. науч. тр. - М.: ВНИИ МВД СССР, 1984. - 158 с.

4. Волков В.С. Личность преступника, как предмет уголовно-правового и криминологического исследования // Личность преступника (уголовно-правовые и криминологические исследования): Сб. науч. тр. - Казань, 1972. - 216 с.

5. Владимиров В.А., Холостов В.И. Ответственность за грабеж и личность грабителя. - М.: ВНИИ МВД СССР, 1976. - 340 с.

6. Гуров А.И. Профессиональная преступность: прошлое и современность. - М.: Юрид. лит., 1990. - 304 с.

7. Тищенко В.В. Корыстно-насильственные преступления: криминологический анализ. - Одесса: Юрид. л-ра, 2002. - 360 с.

Загнибіда В.В.

ад'юнкнт

ОДУВС

Надійшла до редакції: 17.12.2013

УДК 343.102

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМАННЯ ДЕРЖАВНОГО ОБВИНУВАННЯ

Іванов А. О.

У статті систематизовано науковий доробок вчених щодо оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження та підтримання державного обвинувачення. Зокрема, проаналізовано основні наукові здобутки вчених щодо визначення змісту та проблемних питань реалізації обвинувальної функції прокуратури. При цьому особливу увагу приділено аналізу дисертаційних досліджень щодо тактики підтримання державного обвинувачення за кримінальними провадженнями різних категорій.

Крім того, проаналізовано наукові дослідження щодо діяльності оперативних підрозділів у напрямі оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження загалом та підтримання державного обвинувачення зокрема.

Ключові слова: обвинувальна діяльність, державне обвинувачення, оперативні підрозділи, оперативно-розшукове забезпечення.

В статті систематизовані наукові наробки учених касательно оперативно-розыскного обеспечения уголовного производства и поддержания государственного обвинения. В частности, проанализированы основные научные достижения ученых по определению

содержания и проблемных вопросов реализации обвинительной функции прокуратуры. При этом особое внимание уделено анализу диссертационных исследований по тактике поддержания государственного обвинения по уголовным производствам различных категорий.

Кроме того, проанализированы научные исследования о деятельности оперативных подразделений в направлении оперативно-розыскного обеспечения уголовного производства в целом и поддержания государственного обвинения в частности.

Ключевые слова: обвинительная деятельность, государственное обвинение, оперативные подразделения, оперативно-розыскное обеспечение.

In the paper the research achievements of scientists regarding operational and investigative criminal proceedings and ensure the maintenance of public prosecution. In particular, the analysis of the major scientific achievements of scientists to determine the content and implementation of the problem on the prosecution function prosecutors. However, special attention is paid to dissertations on tactics of the State prosecution for criminal proceedings in different categories.

In addition, analysis of research on the activities of

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС